

TATİL ANILARINIZI FOTOĞRAF İLE DONDURABİLİRSİNİZ..

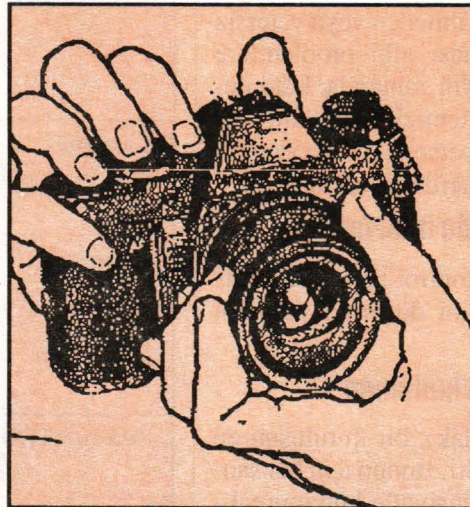
"Tatilde" görüntüleme üstüne bir yazı

YRD. DOÇ. DR.
NAZMI ULUTAK

GÜZELLİKLERİNİ keşfedebildiğimiz her yerin, kendine özgü tadı, havası yaşanıldığı anda bizi kavrar ve bir daha hiç başka yerde olmak istemez canımız..."İşte" deriz, "tam bana göre, keşke hep burada kalsam..., yaşasam..."

Ancak yaşamın gerçekleri bize (her kim isek) bir işimiz, ailemiz, okulumuz olduğunu hemen anımsatır. Tatilin biteceği gün geliverir aklımıza. Bu nedenle de, içinde yaşadığımız anın, bize sağladığı olanakları sonuna kadar kullanabilme güdüsü, hemen harekete geçirir duygularımızı, aklımızı. Herkes kendi ilgi alanına göre bir yol bularak, daha da çok değerlendirmeye çalışır günlerini.

İşte bu yollardan biri ve en kalıcı olanı,gezilen-görülen yerlerin çeşitli araç-gereçlerle kaydedilmesidir. Fotoğraf makinaları, bu konuda hemen akla gelen ve

en çok kullanılan araçlardır. Bize belli bir"an"ı dondurarak, yaşadıklarımızı, ileride bize anımsatacak bir araçtır fotoğraf. Ancak günümüzde fotoğraf makinalarının yanında, gittikçe artan sayılarda ve çeşitli formatlarda görüntü kaydı yapan (VHS, Betamax, B, Hi-8, gibi) video kameralarını da görmeye başlıyoruz gezginlerin ellerinde.

Fotoğraf makinaları gibi belli bir "an"ı kaydetmenin ötesinde video kameraları, hareketli, sesli, peşpeşe gelen görüntülerler, bize, içinde yaşamış olduğumuz **zamanı ve mekanı** bir bütün olarak yeniden görmemize, duymamıza ve belki de yeniden yaşamımıza olanak kılar.

Hem de kendi başımıza özgürce ürettiğimiz, düşündüğümüz, tasarladığımız biçimi ile. Ancak izlediklerimiz artık yaşadıklarımızın kendisi değil, yaşadıklarımızın kaydeden tarafından düzenlendiği, anlamlandırıldığı, yorumlandığı şeklidir. Özcesi, video kameraları kullanan kişinin **gözlemleridir** gördüklerimiz, duyduklarımız.

Gözlem, gözlemi yapanın da bir parçası zaman ve mekanın özelliklerini, ilişkilerini, zenginliğini, özgünlüğünü ya da sıradanlığını yaşamın içinden çıkarıp, başkalarına aktarabilmektir. Burada, hemen gözlemcinin bazı sınırlılıklar içinde olduğunu belirtelim. Gözlemci öncelikle kendisi ile, daha sonra da, yaptığı gözlemleri aktarmada kullandığı aracın anlatım olanakları ile sınırlıdır.

İzlediklerimiz artık yaşadıklarımızın kendisi değil, yaşadıklarımızın kaydeden tarafından düzenlediği, anlamlandırıldığı, yorumlandığı şeklidir. Özcesi, video kameraları kullanan kişinin gözlemleridir gördüklerimiz, duyduklarımız

Yrd. Doç. Dr. Nazmi Ulutak, Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesinde Öğretim Üyesidir.

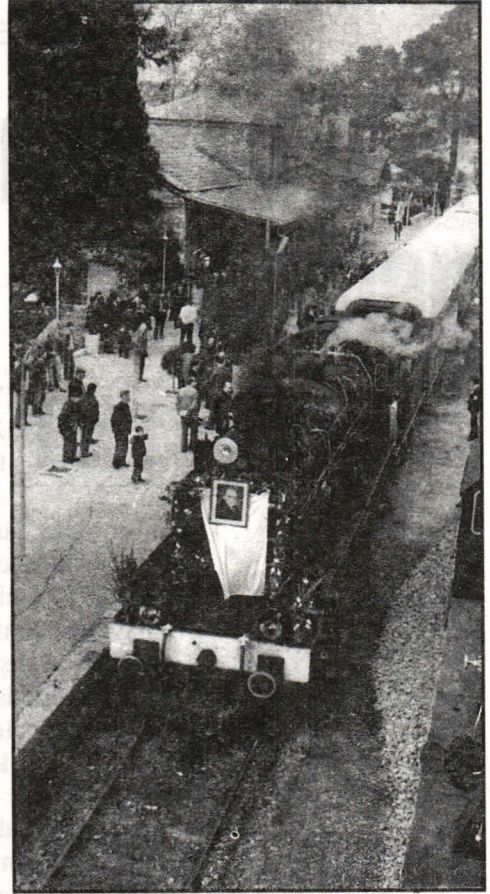
İşte bu iki sınırlılığın sınırlarının ne olduğu, video kamerayı kullanan kişinin isteğine, çabasına, önemine, araştırmasına bağlıdır. Öncelikle elinde bulunan video kamerayı ne kadar tanımaktadır ve onun kendisine sunduğu olanakları nasıl değerlendirmektedir. Neyi yapıp, neyi yapamayacağını bilmekte midir? Kısaca "teknik olarak aracına ne kadar hakimdir?" sorusuna verilecek yanıt, yapılan çalışmanın izlenebilirliğini artırır. Bunun için, video kamerayı kullanan kişi, sürekli olarak, teknik olarak aracın teknik olanaklarını araştırmalı ve bu teknik olanakları kullanarak, kendine özgü bir yaklaşım yaratmaya çalışmalıdır.

Sınırlılıklarından bir diğeri de, video kamerayı kullanan, gözlemi yapan kişinin kendisi olduğunu belirtmiştik. Gözlemin gücü, gözlemi yapılan konu hakkında, "önceden ne kadar çalıştığına" da bağlıdır. Belgesel sinemanın öncülerinden ve en önemli uygulayıcılarından biri olan Robert J. Flaherty (1884-1951), çekimlerini yapmadan önce, çekim yapacağı yerde genellikle 2-3 yıl sadece gözlem yaparak, çevreyi ve insanları tanımaya çalışmıştır.

Belgesellerinde yapılandırmaya çalıştığı konu, gözlemlerine dayanarak, yaşamın içinden seçilmiş olgulardır. Ancak şunu hemen belirtmekte yarar var;

Gözlem, gözlemi yapmanın da bir parçası zaman ve mekanın özelliklerini, ilişkilerini, zenginliğini, özgünlüğünü ya da sıradanlığın yaşamın içinden çıkarıp, başkalarına aktarabilmektir. Burada, hemen gözlemcinin bazı sınırlılıklar içinde olduğunu belirtelim.

artık kimseden bu kadar uzun süreli bir araştırma dönemi geçirmesi beklene-
mez, hele bir de çalışmayı "amatörce"
yapıyorsak. Burada unutulmaması gere-
ken, çekim öncesi araştırmanın, en az
çekim kadar önemli olduğudur. Böylece
çekim yapılan mekan ve insanlar hak-
kında elde etmiş olduğumuz her türlü
bilgiyi, gözlemlerimizin içine katma ve
ele aldığımız konuyu daha da zengin-
leştirme olanağımız doğar.

Teknolojinin ve onu kullanan in-
sanın sınırlılıklarını bilmesi, özgün an-
latımın temel taşlarından. Artık kişi,
bu sınırlılıkları araştırmak ve aşmak için
kendisine bir başlangıç noktası bulmuş-
tur. Yeni denemeler yapmak, özgün an-
latım yolları yaratmak için, sonsuz ola-
nakları olan bir yolculuğa çıkmaya ha-
zırdır. □